

Biologická bezpečnost je klíčová při boji s nákazou, africký mor prasat nevyjímaje

19.8.2022 - Petr Vorlíček | Státní veterinární správa ČR

Státní veterinární správa (SVS) apeluje na dodržování biologické bezpečnosti jako nejdůležitějšího nástroje prevence před nebezpečnými nákazami. SVS upozorňuje především chovatele hospodářských zvířat, aby pravidlům biologické bezpečnosti věnovali zvýšenou pozornost. Nezastupitelnost zmíněných opatření se potvrdila například při úspěšné eradikaci afrického moru prasat (AMP). Právě AMP představuje pro ČR na poli nebezpečných nákaz nejaktuálnější hrozbu.

Nákazová situace v Evropě z hlediska AMP se i v roce 2022 vyvíjí velice nepříznivě. Pro ČR stále představuje velikou hrozbu zejména šíření nákaz z Polska a Německa. V případě Polska byl nejbližší případ AMP u prasete divokého potvrzen necelé 4 km od hranic s ČR v blízkosti Frýdlantského výběžku. Pokud jde o Německo, nejbližší případy AMP u prasat divokých byly potvrzeny 5 až 12 km od hranic s ČR v blízkosti Šluknovského výběžku. Od začátku roku 2022 ohlásilo Německo také 3 ohniska AMP v chovech domácích prasat ve třech různých spolkových zemích. Znepokojující je, že tato ohniska jsou od sebe vzdálena několik stovek kilometrů.

Začátkem ledna 2022 byl potvrzen první případ AMP u prasat divokých v pevninské části Itálie. Navzdory tomu, že Itálie ihned přijala opatření bránící šíření AMP, došlo k šíření nákazy v populaci divočáků do dalších oblastí země a také do chovu domácích prasat.

Česká republika je od roku 2019 opět oficiálně „zemí bez AMP“. I v současnosti však stále platí celostátní mimořádná veterinární opatření (MVO) s cílem zabránit možnému opětovnému zavlečení této nákazy do ČR. Dodržování bio-bezpečnosti u této nákazy směřuje také mimo chovy prasat domácích, protože přirozený rezervoár AMP představují právě divočáci. Zmíněná MVO v celé ČR zakazují příkrmování a omezují vnaďení prasat divokých. Také je nařízen jejich celoroční intenzivní lov, platí zákaz přemísťování volně žijících prasat na celém území ČR, jejich vývoz i dovoz do ČR, dále platí zákaz dovozu částí těl prasat divokých ke zhotovení trofejí ze zemí s výskytem AMP i zákaz používat v chovech prasat seno a slámu z těchto zemí.

Dodržování pravidel biologické bezpečnosti chrání hospodářství před zavlečením nákazy včetně AMP. Zároveň umožňuje její včasné odhalení a zavedení opatření. Respektování pravidel také vede ke zjištění zdrojů nákazy a zajišťuje bezpečnost produktů.

Kontroly biologické bezpečnosti se zejména zaměřují na to, jak je celý chov zabezpečen před vniknutím volně žijících zvířat nebo cizích lidí (funkčnost a celistvost oplocení, vstupy do hospodářství, zamykatelné brány). Kontroluje se také, jak je v chovu zabezpečeno odpovídající čištění, dezinfekce, dezinfekce a deratizace, jak se provádí ochrana napájecí vody a krmiv před znečištěním a kontaminací, jak je v chovu zajištěno odstraňování vedlejších živočišných produktů. Samostatnou důležitou kapitolou kontrol je zejména prověření zajištění bezpečného pohybu osob, ošetřovatelů a techniky uvnitř chovu.

Pro chovatele prasat platí povinnost zřídit trvalé oplocení všech staveb určených k chovu prasat, všech pomocných staveb a pozemků sloužících ke skladování krmiva a steliva pro prasata a všech pozemků, na které mají prasata přístup. Tyto pozemky musí chovatelé oplotit nejméně dvojitým plotem.

Nejčastějšími nedostatky u chovatelů při dodržování biobezpečnosti je neprovedení předepsané zdravotní zkoušky, resp. vakcinace u zvířat v plném rozsahu a včas nebo nezajištění odstraňování vedlejších živočišných produktů.

Kontrola biologické bezpečnosti ze strany SVS představuje prověření plnění legislativou stanovených požadavků, které se týkají zabezpečení chovu hospodářských zvířat před zavlečením a šířením nákaz. Kontrolu biologické bezpečnosti každoročně plánuje a provádí SVS na hospodářstvích vybraných na základě analýzy rizika. Kromě toho se provádí také kontroly neplánované v případě podezření na nákazu nebo při výskytu nákazy. Kontrola biologické bezpečnosti představuje jednak fyzickou prohlídku chovu provedenou úředním veterinárním lékařem a také kontrolu dokumentace, kterou je možné plnění požadavků legislativy doložit.

<https://www.svs-cr.cz/biologicka-bezpecnost-je-klicova-pri-boji-s-nakazou-africky-mor-prasat-nevyjima-je>